

● درس دوازدهم:

درس آزاد (فرهنگ بومی ۲)

■ اهداف

- ۱- تشخیص کاستی‌های احتمالی کتاب و اقدام به تولید محتوای متناسب با فرهنگ بومی
- ۲- پرورش توانایی تولید ماده‌ی درسی در دانش‌آموزان با نظارت و هدایت آموزگاران
- ۳- پاسخ به نیازهای معلمان، دانش‌آموزان و اولیا
- ۴- بهره‌گیری از مشارکت همکاران در تألیف کتاب
- ۵- بهره‌گیری از تعامل دانش‌آموز و خانواده در سازماندهی و تألیف کتاب
- ۶- آشنایی با برخی از نمودهای فرهنگی و جلوه‌های آداب و رسوم و سنت‌های بومی یا منطقه‌ای
- ۷- شناخت بیشتر شخصیت‌های علمی و فرهنگی محلّ زندگی
- ۸- توجه عمیق‌تر به لهجه، گویش و نشانه‌های زبان محلی
- ۹- پرورش توانایی تفکر، نقد و تحلیل نسبت به مباحث فرهنگی
- ۱۰- ایجاد علاقه نسبت به فرهنگ محلی و آثار ادبی و زبانی منطقه‌ای.

برای شرح و گزارش مربوط به چگونگی تولید و ارزشیابی از این درس، به درس هفتم، (درس آزاد از فرهنگ بومی ۱) رجوع فرمایید.

پیش از اجرای مناسب تر این درس، لازم است به پاسخ پرسش‌های زیر، بیندیشید :

— هدف از تولید این درس؟

— چگونگی انتخاب محتوای درس؟

— شیوه تدوین این درس؟

— نقش معلم در فرایند تولید؟

— نقش دانش‌آموزان در انتخاب و چگونگی نوشتن درس؟

— تولید فردی یا گروهی؟

— چگونگی سازماندهی متن تولیدی؟

— سنجه‌های ارزشیابی از تولید دانش‌آموزان؟

روش پیشنهادی تدریس

قضاوت عملکرد

موضوع دیگری از موضوعات مربوط به فرهنگ بومی و محلی منطقه، استان یا شهر با نظر دانش‌آموزان انتخاب می‌شود. آموزگار از آنها می‌خواهد تا در آن زمینه، تحقیق کنند و اطلاعاتی به دست آورند و روز بعد، دانش‌آموزان ابتدا به‌طور فردی، متنی در مورد آن موضوع سرکلاس می‌نویسند. سپس آموزگار آنها را گروه‌بندی می‌کند و دانش‌آموزان متنی را که نوشته‌اند، در گروه خود می‌خوانند و از بین نوشته‌های اعضای گروه، متن جدیدی تولید می‌شود. این متن جدید به سه حالت ممکن است، تولید شود :

- ۱- از بین نوشته‌های هر کدام از اعضای گروه جملاتی انتخاب شود.

- ۲- یک یا دو متن از بین همه متن‌ها توسط خود دانش‌آموزان انتخاب شود.

- ۳- کلیه نوشته‌های اعضای گروه با هم ترکیب شود و متن جدیدی بسازد. سپس دانش‌آموزان معیارهایی برای نوشته خود بیان می‌کنند. این معیارها نوشته می‌شود، متن هرگروه توسط خودشان با این معیارها مورد نقد و بررسی و قضاوت قرار می‌گیرد و

اصلاحات لازم انجام می‌شود.

مثال :

● متن دارای پیام باشد.

● به صورت داستان باشد.

● مناسب سن و فهم دانش آموزان پایه پنجم باشد.

سپس آموزگار معیارهای استاندارد در اختیار گروه‌ها قرار می‌دهد تا با آن معیارها نیز متن هر گروه توسط اعضای خودشان مورد ارزیابی و قضاوت قرار گیرد. معیارهای استاندارد عبارت‌اند از :

● متن ساده و روان باشد.

● حتی الامکان در قالب داستان مطرح شود.

● پیام‌ها پندگونه نباشد و به صورت غیرمستقیم از متن درس استنباط شود.

● واژه‌ها و کلمه‌ها متناسب با درک و فهم دانش آموزان پایه پنجم باشد.

● علائم نگارشی به خوبی در نوشتن متن گروه رعایت شود.

● جمله‌ها منسجم باشند و به صورت جمله‌های جدا از هم و نامربوط نباشند.

بعد از دریافت معیارهای استاندارد، اعضای گروه با این معیارها نیز متن گروه خود را مورد ارزیابی و قضاوت قرار می‌دهند و تغییرات لازم را اعمال می‌کنند. سپس نماینده هرگروه، متن خود را در کلاس و برای همه گروه‌ها می‌خواند تا بقیه گروه‌ها نیز با توجه به معیارهای استاندارد، در مورد آن قضاوت کنند و تغییرات نهایی اعمال شود. در نهایت، یک بار دیگر، آموزگار متن کلیه گروه‌ها را می‌خواند و اشکالات احتمالی را برطرف می‌نماید، تا هرگروه متن خود را به عنوان درس آزاد، در کتاب خود بنویسد و فعالیت‌های مربوط به کتاب فارسی و کتاب نگارش را با راهنمایی آموزگار تولید نماید.

توجه : بعد از تهیه متن درس، فعالیت‌های آموزشی متناسب (با مراجعه به درس هفتم) طراحی شود. (حدود ۴ جلسه)

■ جلسه پنجم	
بخوان و بیندیش (فردوسی فرزند ایران)	۵۰ دقیقه

به آنچه در بخش‌های پیش، نوشته‌ایم، رجوع فرمایید.

■ جلسه ششم	
حکایت : بوعلی و بانگ گاو	۵۰ دقیقه

■ جلسه هفتم	
هنر و سرگرمی و جمع‌بندی آموخته‌ها	۵۰ دقیقه

همچنان که پیش از این گفته‌ایم؛ این صفحه، هم کارایی هنری دارد؛ هم جنبهٔ مرور و جمع‌بندی آموخته‌ها و هم گونه‌ای سرگرمی و بازی آموزشی تلقی می‌شود. به همین سبب، لازم است همکاران گرامی در بررسی و اجرای این فعالیت به کارکردهای چندگانهٔ آن، توجه داشته باشند.